

Læreplan i vg3 håndverfaget

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 15.juni 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2022

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 håndveverfaget handler om veien fra tråd til vevd tekstil og om ulike vevteknikker, verktøy og materialer. Gjennom praktisk arbeid i veven utvikler lærlingene kunnskap om tradisjonelle og nye tekstiler til blant annet interiør, bekledning, bunadsstoffer og utsmykninger. Faget skal utvikle yrkesutøvere som kan dekke behovet for produksjon av håndvevde tekstiler og unike produkter til et bredt spekter av private og offentlige kunder.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg3 håndveverfaget skal bidra til å utdanne framtidens håndvevere og tradisjonsbærere i faget der de skal produsere bærekraftige og holdbare tekstiler. Gjennom praktisk arbeid i vevstolen skal lærlingen utvikle håndlag og faglig identitet og oppnå mestring. Faget viderefører tradisjonell håndverkskunnskap og skal bidra til å skape respekt og forståelse for kultur- og naturarv. Videre skal faget bidra til å gi kunnskap om arbeidsgivers og arbeidstakers plikter og rettigheter, og om betydningen av trepartssamarbeidet i norsk arbeidsliv.

Kjerneelementer

Håndveving

Kjerneelementet håndveving handler om å sette opp en vev og håndveve tekstiler i en vevstol. Det handler om å kjenne sammenhengen mellom materiale, redskap, teknikk, binding og trådtetthet, tilpasset vevnadens funksjon og uttrykk. Videre handler kjerneelementet håndveving om å bruke og vedlikeholde verktøy og utstyr og om ergonomiske og varierte arbeidsstillinger og bevegelser. Det betyr å arbeide i samsvar med gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet.

Tråden

Kjerneelementet tråden handler om tekstilfibrenes ulike egenskaper og kunnskapen om produksjon, opprinnelse, kvalitet og vedlikehold. Det handler også om å arbeide med ulike materialer og verktøy for å utforme og framstille ulike vevprodukter. Videre handler det om å forstå sammenhengen mellom materialets egenskaper og bruksområder, kvalitet, etiske valg og en ressursvennlig utnyttelse.

Vevnaden

Kjerneelementet vevnaden handler om den kreative prosessen fra idé til ferdig vevd tekstil. Det handler også om å analysere vevde tekstiler og å veve farge- og materialprøver, lage skisser og arbeidstegninger og å bruke digitale vevprogrammer. Videre handler det om å forstå sammenhengen mellom lokale vevtradisjoner og moderne uttrykk for å skape egne vevnader. Det handler også om å montere og etterbehandle vevde tekstiler for ulike bruksområder.

Formidling

Kjerneelementet formidling handler om å presentere eget arbeid og veilede kunder i ulike sammenhenger. Det handler også om å markedsføre og selge egne vevnader, vevoppskrifter og tjenester gjennom ulike nettverk. Videre handler det om å formidle tekstilhistorie og gi håndvevde produkter en identitet. Det handler også om å følge gjeldende regelverk for tekstilproduksjon, vedlikehold og tekstilmerking, og å ha kjennskap til næringens rammevilkår.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I vg3 håndvevrafaget handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å utvikle håndlag, gode arbeidsrutiner og evne til problemløsning og om å utvikle identitet og ta ansvarlige valg i eget liv og i skapende arbeid. Det handler også om hvordan man kan gi uttrykk for egne opplevelser, tanker og meninger i et flerkulturelt arbeidsmiljø og nettverk i samarbeid med andre og i arbeid med oppgaver innenfor håndvevrafaget.

Bærekraftig utvikling

I vg3 håndvevrafaget handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å reflektere kritisk over materialvalg, funksjon og kvalitet. Det handler også om å vurdere produktets verdikjede fra råvare til montert og etterbehandlet tekstil for å skape produkter som er holdbare og kan repareres. Videre handler det om å utforske nye og miljøvennlige materialer og ny teknologi. Bærekraftig utvikling handler også om at faget er en del av arbeidet med å sikre verdens natur- og kulturarv.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg3 håndvevrafaget innebærer å uttrykke seg om prosessen fra tråd til vevd tekstil. Det innebærer også å beskrive materialer og

kvaliteter, form og funksjon. Videre innebærer det å bruke fagspråk til å presentere eget arbeid og kommunisere med kunder, leverandører, kollegaer og andre samarbeidspartnere. Lærlingen utvikler muntlige ferdigheter når de drøfter, reflekterer og presenterer vevnader og arbeidsmetoder.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg3 håndvevrafaget innebærer å bruke fagspråk til å uttrykke seg skriftlig og visuelt om prosess, planlegging, dokumentasjon og ferdig tekstil tilpasset ulike målgrupper. Det betyr å utforske og reflektere over vevfaglige problemstillinger, bygge opp argumentasjon og justere egne tekster.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg3 håndvevrafaget innebærer å forstå og bruke bindingslære, vevoppskrifter, faglitteratur, arbeidsbeskrivelser og illustrasjoner. Det innebærer også å forstå og vurdere informasjon fra leverandører og tekst om regelverk. Videre handler det om å tolke vevde tekstiler for å få innsikt i tradisjonelle og moderne vevde uttrykk.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg3 håndvevrafaget innebærer å hente ut, beskrive og tolke informasjon fra et tallmateriale. Det betyr å bruke og bearbeide tallmaterialet i planlegging og produksjon av egne vevnader. Det handler også om å beregne material- og tidsbruk og å gjøre økonomiske beregninger.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg3 håndvevrafaget innebærer å bruke digitale ressurser til å kommunisere og presentere eget arbeid i ulike nettverk. Det betyr å innhente, bearbeide og sammenstille informasjon og å vise digital dømmekraft ved å være kildekritisk og vise til kilder. Videre innebærer digitale ferdigheter å bruke digitale ressurser som redskap for idéutvikling og veving og som verktøy i virksomheten.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering vg3 håndvevrafaget

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere eget arbeid
- sette opp en vev og gjøre rede for hvordan ulike valg av material og redskap påvirker arbeidsprosessen
- utforske og anvende grunnbindingene og variasjoner av disse i eget arbeid
- gjennomføre bestillingsoppdrag innenfor gitte rammer
- lage og anvende skisser og arbeidstegninger som grunnlag for idéutvikling og presentasjon av eget arbeid
- beregne tid og pris på egne produkter og tjenester og vurdere sammenhengen mellom materialvalg, produktivitet og lønnsomhet
- utforske og bruke ulike vevoppskrifter, utvikle egne oppskrifter og gjøre rede for hvordan materialbruk, trådtetthet, binding og formgivning påvirker kvalitet og funksjon
- drøfte de ulike tekstilfibrenes egenskaper, opprinnelse og produksjon og gjøre rede for etiske valg, ressursutnyttelse, tilgjengelighet og holdbarhet og bruke denne kunnskapen i eget arbeid
- etterbehandle og montere vevnader og anvende relevant merking og vaskeanvisning
- reparere og vedlikeholde vevde tekstiler og gjøre rede for hvordan ulike valg påvirker kvalitet og holdbarhet
- analysere vevde tekstilers form, farge, struktur, tekstur og tradisjon og kunne bruke dette som inspirasjon i eget arbeid
- gjøre rede for vevtradisjoner, historie og lokale særpreg, reflektere over dette i et kulturelt perspektiv og bruke denne kunnskapen i egen formgivning
- bruke fagspråk i formidling og presentasjon av eget arbeid
- veilede kunder, kolleger og samarbeidspartnere om design, materialer og fargevalg
- anvende digitale ressurser i arbeidsprosess, markedsføring og presentasjon av eget arbeid
- finne informasjon for å drøfte faglige spørsmål og problemstillinger og bruke kildene på en måte som lar seg etterprøve
- anvende og vedlikeholde maskiner, verktøy og utstyr i henhold til gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet
- bruke hensiktsmessige arbeidsstillinger og gjøre rede for hvordan man kan bidra til gode arbeidsrutiner i en produksjon
- gjøre rede for gjeldende lovverk om opphavsrett og markedsføring og følge dette i eget arbeid
- arbeide etter regelverk og avtaler som regulerer arbeidsforholdet i faget, og gjøre rede for arbeidsgiverens og arbeidstakerens plikter og rettigheter

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i vg3 håndvevrafaget

når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget.

Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i vg3 håndveverfaget. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før svenneprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i faget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i vg3 håndveverfaget skal avsluttes med en svenneprøve. Alle skal opp til svenneprøven, som skal gjennomføres over minst seks virkedager.